

راهبردهای توسعه حمل و نقل پایدار کلانشهرها با تأکید بر حمل و نقل هوشمند

توحید احمدی^۱، راضیه تیموری^{۲*}، فاطمه اغنایی^۳

۱- دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه شهیدبهشتی تهران، عضو هیأت علمی جهاددانشگاهی واحد استان آذربایجان شرقی

Tohidahmadi@yahoo.com

۲- دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه تبریز، مدرس مرکز علمی- کاربردی شهرداری تبریز

R.Teymuri@Tabrizu.ac.ir

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه تبریز

Fatemehaghaei@gmail.com

چکیده

حمل و نقل شهری یکی از مهمترین مسایل کلانشهرهای ایران است و علی‌رغم اهمیتی که دارد، برنامه‌ریزی راهبردی مدونی که راهنمای توسعه این سیستم باشد کمتر به چشم می‌خورد. سیستم حمل و نقل هوشمند، سیستمی یکپارچه هست که هماهنگی گسترده‌ای در زمینه ارتباطات، کنترل، انواع وسایل نقلیه و تکنولوژیهای الکترونیکی را جهت کمک به نظارت و مدیریت ترافیک، کاهش حجم ترافیک، فراهم کردن شبکه معابر بهینه، کاهش هزینه‌ها و حفاظت از زندگی شهروندان به وجود آمده است. در برنامه‌ریزی از دیدگاه توسعه پایدار برای شهر، ناگزیر باید سامانه حمل و نقل نیز به گونه‌ای طراحی شود که با ملاکهای توسعه پایدار هماهنگ باشد. بکارگیری سامانه‌های مدرن و روشهای جدید حمل و نقل شهری، در شهرهایی که ترافیک و آلودگی شدیدی دارند، دارای جایگاهی ویژه و با اهمیت است. این مقاله برآنست تا با روش توصیفی- تحلیلی، مبانی نظری مرتبط با توسعه حمل و نقل پایدار را بررسی نموده و راهبردهای حمل و نقل هوشمند را تحلیل نماید.

واژه‌های کلیدی: حمل و نقل، هوشمند، کلانشهر، راهبرد، توسعه

۱- مقدمه

مسأله امروز در بخش حمل و نقل درون شهری در سطح کلان این است که حمل و نقل شهری ناکارآمد و ناپایدار پیامدهایی از قبیل نرخ فزاینده تصادفات رانندگی، مصرف بی‌رویه انرژی‌های فسیلی، تولید آلاینده‌های مخرب سلامت انسان و محیط زیست و هزینه‌های کلان ناشی از این موارد را به دنبال دارد.

با ظهور پارادایم توسعه پایدار در کنفرانس ریو در پی مطرح شدن تبعات محیط زیستی حاصل از توسعه، و به تبع آن وارد شدن توجهات محیط زیستی در محاسبات اقتصادی و پیدایش دانش اقتصاد محیط زیست، تبعات منفی رشد بی‌برنامه و تاثیرات دراز مدت آن بر منابع طبیعی و سلامتی جوامع انسانی در صدر توجهات قرار گرفت. پیگیری تاریخ تحول شهرها و توسعه شهرنشینی به موازات تحول فناوری حمل و نقل این حقیقت را به روشنی نشان می‌دهد که تحول و توسعه شهر با تحول و توسعه فناوری حمل و نقل قرین است و در این تقارن و همزمانی نقطه انفجاری شهرنشینی و تولد کلانشهرها با نقطه انفجاری فناوری حمل و نقل - به ویژه حمل و نقل شخصی- رابطه ویژه‌ای را نشان می‌دهد. امروزه شاخص ترین و بارزترین و